

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ขับขานสำเนียง เสนาะเสียงโอ้เอ้วิหารราย

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)

ครูผู้สอน ครูธีรุต ฉ่ำทรัพย์

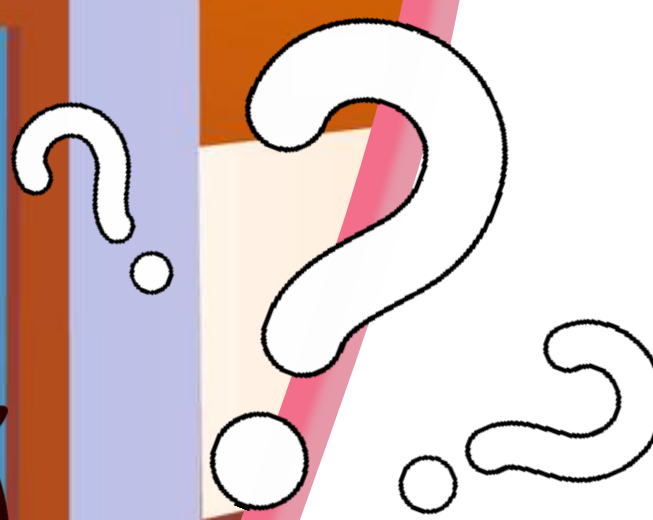
เรื่อง เสนาะเสียง สำเนียงหวาน (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้
๒. อ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ แบบทำนองเสนาะและทำนองโอ้อึ้งได้
๓. ร่วมกิจกรรมการอ่านบทร้อยกรองชนิดกาพย์ยานี ๑๑ ได้

กิจกรรมชวนคิด

“บทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง
มีความแตกต่างกันอย่างไร”

ภาพพระไชยสุริยา

(การอ่านออกเสียงภาพยานี้ ๑๑)

ภาพพระไชยสุริยา

(การอ่านแบบกลอนสวดโอ้เอ้วิหารราย)

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะ
คำประพันธ์ ดังนี้

๑. **บท** บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่ง
แบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ
บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

๒. **สัมผัส** กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓
ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย
ของวรรคที่ ๓

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้า
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓
ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒
ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกใน
บทถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านภาพยนตร์ยานี้

การอ่านภาพยนตร์ยานี้ ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะภาพยนตร์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. **การแบ่งจังหวะ** ภาพยนตร์ยานี้ วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

๒. **การใส่ทำนอง** กาพย์ยานี มีทำนองดังนี้
บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียง
ต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

๓. **การใส่อารมณ์** ในการอ่านกาพย์ควรใส่อารมณ์
สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
และบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่าน
ให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมา
เป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้

แล้วลงมือปฏิบัติ

จากนั้นให้นำเสนอตามลำดับ

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอััหารราย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

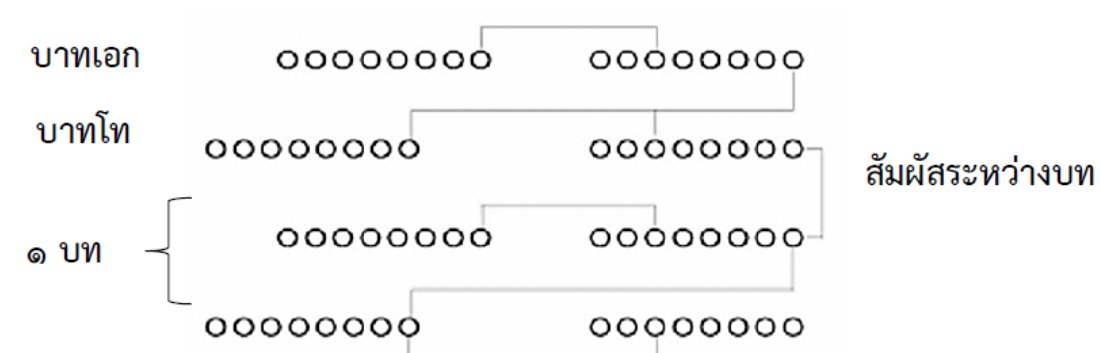
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบท ถัดไป

ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไป ที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)

ภาพยยานี ๑๑

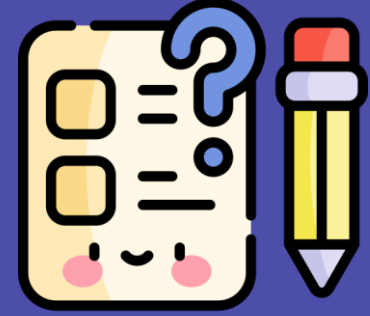
ตัวอย่าง

ลิงค่าง/ครางโครกครอก
ชะนี/วิเวกวอน
ลูกนก/ยกปีกป้อง
แม่นก/ปกปีกเคียง

ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
นกหกร่อน/นอนรังเรียง
อ้าปากร้อง/ซองแซ่เสียง
เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพยพระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง
๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพยควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบงานที่ ๓

เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)

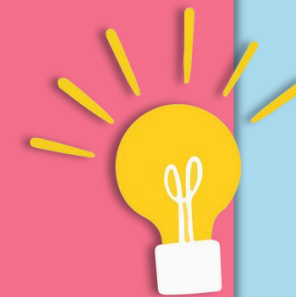
ใบงานที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ขัບขันสำเนียง เสนาะเสียงไอ้เอี๊ยมหาราย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
เลือกบทอ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านั้น	ดีมีดีอย่าตรีชา
จะรำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธณีนีมีราชา	เจ้าพาราสาละถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาสัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็ปรีดา
ทำไร่เขาไถนา	ได้เข้าปลาแลสาละ
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสี่ขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลภพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือน้อมมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คติที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาเข้าปาลา	ให้สุภาดีกว่าดี
ที่แพ้แก่ชนะ	ไม่ถือน้อมพระประเวณี
ขึ้นชื่อก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา

สรุป

การฝึกการอ่านกาพย์ยานี ๑๑
มีผลดีต่อการฝึกอย่างไร

คำไหนใช้ถูก

อัจฉฬา

อัจฉร่า

อัจฉรา

[อัจฉรา] น. นางฟ้า. (ป.; ส. อปสร).

ภาพจากปัญญาประดิษฐ์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๘

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

- ๑) สื่อ PowerPoint เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
- ๒) ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)
- ๓) ใบงานที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงสำเนียงหวาน (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

